

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

9

1912

ΦΩΤΟΤΥΠΙΚΗ ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ * 1969 * RÉIMPRESSION ANASTATIQUE

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ÉDITIONS

ΒΑΣ. Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ ★

BAS. N. GRÉGORIADÈS

Ε.Υ.Δ. Τ.Κ. Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΟΥ ΑΙΤΩΛΟΥ
ΔΥΟ ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΣΤΙΧΟΥΡΓΗΜΑΤΑ
ΕΙΣ ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΙ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΝ ΤΟΥΣ ΚΑΝΤΑΚΟΥΖΗΝΟΥΣ

Μέχρι τοῦ 1880 ἐλάχιστα ἦσαν γνωστὰ περὶ τοῦ πολυγράφου στιχουργοῦ τοῦ δεκάτου ἕκτου αἰῶνος Γεωργίου τοῦ Αἰτωλοῦ τοῦ περὶ τὸ 1580 θανόντος, περιοριζόμενα εἰς ὀλιγοστάτους περὶ αὐτοῦ εἰδήσεις παρὰ Μαρτίνῳ Κρουσίῳ¹ καὶ τῷ κ. Σάβα². Πολὺ δὲ λεπτομερέστερον ἤρχισαν γνωσκόμενα τὰ κατ' αὐτὸν σὺν τῇ κατὰ τὸ ἔτος 1880 ὑπ' ἑμοῦ καταγραφῇ τῶν ἀγιορειτικῶν κωδίκων. Καὶ δὴ ἐν μὲν τῷ ὑπ' ἀρ. 717 κώδικι τῆς μονῆς Ἰεήρων, γεγραμμένῳ τὸν δέκατον ἔβδομον αἰῶνα, σώζεται ἐρμηνεία τοῦ Αἰτωλοῦ εἰς τὸ Φῶς Ἰλαρὸν³, ἐν δὲ τῷ ὑπ' ἀρ. 152 τῆς αὐτῆς μονῆς, κώδικι τοῦ δεκάτου ἕκτου αἰῶνος, περιλαμβάνονται τὰ ἐξῆς ἔμμετρα αὐτοῦ ἔργα· α') Διάλογος τοῦ βροβόντια Πέτρου μετὰ τῆς μητρὸς Μύρτζενας καὶ τοῦ πατριάρχου Ἰωάσαφ Β'· β') Αἰσιώπειοι μῦθοι· γ') «Ῥῆμα πρὸς τὸν εὐγενέστατον καὶ τιμημένον ἄρχοντα Μιχαὴλ τοῦ Καντακουζηνοῦ» καὶ δ') «Ῥῆμα εἰς τὸν εὐγενέστατον καὶ τιμημένον ἄρχοντα Ἀνδρόνικον Καντακουζηνὸν, τῆς ὁποίας ἡ ἀκροστιχίς λέγει οὕτως· Γεωργίου Αἰτωλοῦ Ἐπαινος εἰς τὸν αὐθέντην Ἀνδρόνικον»⁴. Τῷ δὲ 1882 ἐξέδιδεν ὁ κ. Μανουὴλ Γεδεών ἐκ κώδικος ἰδιωτικοῦ δύο ἐπιστολάς Δαμασκοῦ τοῦ Στουδίτου πρὸς τὸν Αἰτωλὸν⁵ καὶ εὑρίσκει κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος

1 *Cruisius* D. Solomoni Schweigkero Sultzensi gratulatio. Ἐν Στρασβούργῳ 1582. φ. 4 ἐν τετραδίῳ Ca. — Τοῦ αὐτοῦ *Turcograecia* σ. 270.

2 *Νεοελληνικὴ φιλολογία* σ. 141, 231.

3 *Σπυρ. Π. Δάμπρου* Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἁγίου ὄρους ἑλληνικῶν κωδίκων Τόμ. Β' σ. 211.

4 *Αὐτόθι* σ. 211.

5 Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια Ἔτ. Γ' (1882-3) σ. 87 κ. ε.

εὐκαιρίαν νὰ ἐξετάσῃ τὰ κατὰ τὸν Αἰτωλὸν παροδικῶς δι' ἐλίγων¹. Βραχὺν δὲ χρόνον μετὰ τὸν κ. Γεδεὼν ὁ Ἀθανάσιος Παπαδόπουλος Κεραμεὺς ἐξέδιδε τοῦτο μὲν ἀκριδέστερον τὰς δύο ὑπ' ἐκείνου προεκδοσμένας ἐπιστολάς τοῦ Αἰτωλοῦ πρὸς τὸν Μηθύμνης Ἰππόλυτον ἐκ τοῦ ὑπ' ἀρ. 10 κώδικος τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου, τοῦτο δ' ἐκ τοῦ αὐτοῦ κώδικος ἐπιστολὴν Δαμασκηνοῦ τοῦ Στουδίτου πρὸς τὸν Αἰτωλόν². Τῷ δὲ 1888 ἔγραφον ἐγὼ πληρέστερά τινα περὶ τοῦ βίου καὶ τῶν ἔργων τοῦ ποιητοῦ, ἰδίως δὲ τῶν Μύθων αὐτοῦ³. Τὸ δ' ἐπιὸν ἔτος 1889 ἐδημοσιεύοντο πρόσθετοί τινες εἰδήσεις περὶ τοῦ Αἰτωλοῦ ὑπὸ τοῦ Αἰμιλίου Legrand ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς δημοσιεύσεως τῆς βιογραφίας τοῦ Ἰωάννου καὶ τοῦ Θεοδοσίου Ζυγομαλά⁴. Ἡ δ' ἐν ἔτει 1896 σύγχρονος σχεδὸν ὑπ' ἐμοῦ καὶ τοῦ Legrand ἔκδοσις τῶν Μύθων τοῦ Αἰτωλοῦ παρείχεν εἰς ἀμφοτέρους ἡμᾶς ἀφορμὴν εὐρυτέρας ἐξετάσεως τῶν κατὰ τὸν ἄνδρα καὶ τὰς συγγραφὰς αὐτοῦ⁵. Τῷ δὲ 1905 ἐγνώσθη ἡ ἐν τῷ ὑπ' ἀρ. 10 κώδικι τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Ἑλληνικοῦ Γυμνασίου Ἀδριανουπόλεως, γε-

1 Χρονικά τῆς πατριαρχικῆς ἀκαδημίας. Ἐν Κωνσταντινουπόλει. κροπγ' σ. 63 κ. ἑ.

2 Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας ἐν Ἑλληνικῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ Κωνσταντινουπόλεως Τόμ. ΙΖ' (1882-3) σ. 62 κ. ἑ.

3 Ἐν τῷ Ἑτησίῳ Ἡμερολογίῳ **Κ. Σκόκου** τοῦ ἔτους 1888 σ. 325 κ. ἑ.

4 Notice biographique sur Jean et Théodose Zygomalas ἐν τῷ Recueil de textes et de traductions publié par les professeurs de l'École des Langues orientales vivantes. Ἐν Παρισίοις. 1889 Τόμ. Β' σ. 136 κ. ἑ., 253.

5 **Σπυρ. Π. Δάμπρου** Γεωργίου τοῦ Αἰτωλοῦ Μῦθοι καὶ Ἀποσπάσματα τοῦ Σπανέα ἐξ ἀγιορειτικῶν κωδίκων νῦν τὸ πρῶτον ἐκδιδόμενοι (ἐν Δελτίῳ Ἱστορικῆς καὶ ἐθνολογικῆς ἐταιρείας Τόμ. Ε' σ. 1-122 καὶ ἐν χωριστῇ τεύχει). Ἀθῆναι. 1896. — **Em. Legrand** Recueil de fables ésoptiques mises en vers par Georges l'Étolien. Ἐν Παρισίοις. 1896. Ἡ ἔκδοσις τοῦ Legrand γίνεται ἐπὶ τῇ βάσει ἀπογράφου τοῦ Ἑμμανουήλ Miller, ληφθέντος ἐκ κώδικος τοῦ Γεωργίου Αἰτωλοῦ, ἀποκαμμένου ποτὲ ἐν τῇ μονῇ Ἰδύρων καὶ κοσμουμένου ὑπὸ ἰκτινογραφίας παριστανουδῆς τὸν ποιητὴν (**Legrand** Recueil de fables ésoptiques σ. VIII καὶ IX). Ἄλλ' ὁ κώδιξ οὗτος δὲν εὑρίσκετο μεταξὺ τῶν ὑπ' ἐμοῦ καταγραφέντων ἐν ἔτει 1880, σωζομένου μόνου τοῦ ὑπ' ἀρ. 152, περὶ οὗ γίνεται ἀνωτέρω λόγος.

γραμμένῳ ἐν ἔτει 1609, διάσωσις ἑρωελεγείων τοῦ Αἰτωλοῦ ἐν ἀρχαίᾳ γλώσσῃ εἰς τὸν ἀρχιερέα Θεσσαλονίκης Ἰωάσαφ τὸν Ἀργυρόπουλον¹. Ταῦτα δ' ἐξέδωκε τῷ 1907 ἐκ τοῦ αὐτοῦ κώδικος ὁ τὸν κατάλογον τῶν χειρογράφων τῆς βιβλιοθήκης ἐκείνης συντάξας καθηγητῆς κ. Βασιλείος Κ. Στεφανίδης, τρία ἄντα τὸν ἀριθμὸν². Ἐπανεξέδωκε δ' αὐτὰ μετ' ἰδίων διορθώσεων τῷ 1909 ὁ κ. Πέτρος Παπαγεωργίου³. Τέλος δὲ πρὸ ὀλίγων μηνῶν ὁ ἐν Βουκουρεστίῳ καθηγητῆς κ. Ν. Βάνescu ἐξέδωκε τὸ εἰς Πέτρον τὸν χωλὸν ἀναφερόμενον ποίημα τοῦ Αἰτωλοῦ κατὰ φωτογραφίαν ἐκ τῶν φ. 48^α κ. ἐ. τοῦ ἀνωτέρω μνημονευθέντος ἰβηριτικοῦ κώδικος⁴. Ὁ ἐκδότης, ἔχων τελείαν γνῶσιν τῶν πρὸ αὐτοῦ γεγραμμένων περὶ Γεωργίου τοῦ Αἰτωλοῦ, ἀναγράφει μὲν διὰ βραχείων τὰς περὶ αὐτοῦ πρότερον γνωστάς εἰδήσεις, ἐπανορθῶν τινὰ, ἀναλύει δὲ διὰ μακρῶν τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδιδόμενον ποίημα. Ἡ δ' ἐκδοσις ἔγεινε μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας, καθ' ἣ ἠδυνήθην νὰ κρίνω ἐκ τῆς ἀντιβολῆς πρὸς τὸ παρ' ἐμοὶ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1880 ἀποκείμενον ἀπόγραφον, οὐ εἶχον προαγγελεῖ τὴν ἐκδοσιν μετὰ τῶν λοιπῶν ἐν τῷ αὐτῷ κώδικι στιχουργημάτων τοῦ Αἰτωλοῦ, ὅτ' ἐξέδωκα τοὺς Μύθους αὐτοῦ⁵. Περιορίσθη δ' ὁ κ. Βάνescu εἰς τὴν ἐκδοσιν τοῦ ἐκκεκαθαρμένου κειμένου, θεωρήσας περιττὴν τὴν σημείωσιν τῶν διαφόρων γραφῶν ἢ μᾶλλον ἀνορθογραφιῶν τοῦ κώδικος καὶ ἀναφερόμενος ὡς πρὸς τοῦτο εἰς τὸ παράδειγμα ἐμοῦ ἐκδίδοντος τοὺς Μύθους⁶.

Οὕτως ἀπὸ τοῦ 1882 μέχρι τῆς σήμερον ἐξεδόθησαν πάντα

¹ Byzantinische Zeitschrift Τόμ. ΙΑ' (1905) σ. 591.

² Ἀθήνη: Τόμ. ΙΣ' (1907) σ. 468 κ. ἐ. Τὰ ὑπὸ τοῦ κ. Στεφανίδου ἐκδοθέντα ἑρωελεγεία εἶνε τρία, ἀλλ' ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν κωδίκων Ἀδριανουπόλεως ὁ αὐτὸς εἶχαν ἀναγράψει ἐκ παραδρομῆς μόνον τὸ πρῶτον καὶ τὸ τρίτον.

³ Ἀθήνη: Τόμ. ΙΗ' (1909) σ. 147 κ. ἐ.

⁴ Un poème grec vulgaire relatif à Pierre le Boiteux de Valachie. Ἐν Βουκουρεστίῳ. Imprimerie de la Cour royale, F. Gobl fils, 1912.

⁵ Γεωργίου τοῦ Αἰτωλοῦ Μῦθοι: σ. 1.

⁶ Ν. Βάνescu σ. 17.

τὰ γνωσθέντα ἔργα τοῦ Αἰτωλοῦ¹ πλὴν τῆς ἐρμηνείας εἰς τὸ Φῶς ἰλαρὸν καὶ τῶν δύο ἐναπολειπομένων στιχουργημάτων τοῦ ἰθνηρικῶ κώδικος, ἅτινα ἐκδίδω κατωτέρω.

Εἶνε δὲ ἀμφότερα τὰ στιχουργήματα ταῦτα μονότονα ἐγκώμια, τὸ μὲν πρῶτον τοῦ Μιχαήλ Καντακουζηνοῦ, τὸ δὲ δευτέρον τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἀνδρονίκου, οὐδεμίαν ἔχοντα ποιητικὴν ἀξίαν καὶ διαψεύδοντα τὴν εἰδησιν τοῦ Κρουσίου, ὅτι ὁ Αἰτωλὸς ἦτο ἀριστος ποιητής². Ἀλλὰ δὲν στεροῦνται ἀξίας ἱστορικῆς, ἅτε ἀναφερόμενα εἰς τὸν οἶκον τοῦ πολυθρυλῆτου ἐκείνου ἀπογόνου τῶν Καντακουζηνῶν, ὅστις εἶχεν ἐξίχθη εἰς μέγαν βαθμὸν πλοῦτου καὶ δυνάμεως ἐν Ἀγγιάλῃ καὶ ἔνεκα τοῦ ὑπερφιάλου αὐτοῦ χαρακτήρος καὶ τῶν σχέσεων εἶχεν ἀποβῆ μισητὸς εἰς τε τοὺς Χριστιανούς καὶ τοὺς Τούρκους, οἵτινες εἶχον ἐπονομάσει αὐτὸν Σεϊτάνογλου, ἦτοι υἱὸν τοῦ διαβόλου, ἐν ᾧ ἀφ' ἐτέρου παρὰ τοῖς Φράγκοις φέρει τὸ ἐπώνυμον τοῦ Γενναίου (Michel le brave). Τέλος δὲ τὸ πάνδημον μῖσος ἤγαγεν εἰς τὸν ἐν Ἀγγιάλῃ οἰκτρὸν αὐτοῦ φόνον τῇ 1578.

Περὶ τοῦ βίου καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Μιχαήλ Καντακουζηνοῦ πλὴν πλείστων ὄσων εἰδήσεων, περιλαμβανομένων ἐν τῇ Τουρκικῇ ἡμερολογίῃ τοῦ Στεφάνου Gerlach³; ἄς ἠνθολόγησε καὶ ἐπεξεργάσθη ὁ Αἰμιλῖος Legrand⁴, ἔχομεν ἱκανὰ ἐν τῇ λεγο-

1 Τὸν Γεωργίον Αἰτωλὸν γινώσκωμεν καὶ ὡς βιβλιογράφον δύο κωδίκων, τοῦ ὑπ' ἀρ. 130 τῆς ἐν Ἀγίῳ Ἐρει μονῆς Παντοκράτορος, περιέχοντος τὴν συγγραφὴν Συμαίων τοῦ Θεσσαλονίκης κατὰ πρῶτον τῶν κλήσεων (Ἰδε *Σκνρ. Π. Λάμπρου* Κιτάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκῃς τοῦ Ἀγίου Ἐρους ἑλληνικῶν κωδίκων Τόμ. Α' σ. 100. Πρὸς. Τοῦ αὐτοῦ Γεωργίου τοῦ Αἰτωλοῦ Μῦθοι σ. 3) καὶ τοῦ ἐν τῇ Ἀμβροσιακῇ βιβλιοθήκῃ E 9 inf. (*Martini - Bassi* Catalogus codicum graecorum Bibliothecae Ambrosianae Τόμ. Β' σ. 1080. Νέου Ἑλληνορνήμονος Τόμ. 5' σ. 112). Πρὸς. *Marie Vogel - Victor Gardthansen* Die griechischen Schreiber des Mittelalters und der Renaissance. Ἐν Λειψίᾳ. 1909 σ. 69 κ. ἑ.

2 *Legrand* Notice biographique sur Jean et Théodose Zygomaïas σ. 138.

3 *Stephan Gerlachs* desz Aelteren Tage-Buch. Ἐν Φραγκοφορτίῃ. 1674.

4 *Recueil de poèmes historiques en grec vulgaire relatifs à la Turquie et aux principautés danubiennes.* Ἐν Παρισίῳ. 1877 σ. 1 κ. ἑ. Περὶ τοῦ Μιχαήλ Καντακουζηνοῦ ἔγραψε καὶ ὁ ἐν Τασιῇ καθηγητὴς κ. *N. Jorga* ἐν

μένη Πολιτικῆ ἱστορία¹, παρὰ τῷ Μαρτίνῳ Κρουσίῳ² καὶ παρὰ τῷ Καισαρίῳ Δαπόντε³. Ἀλλὰ πλὴν τῶν πεζῶν τούτων ἱστορημάτων ὑπάρχουσι καὶ ποιήματα περὶ τοῦ Μιχαήλ Καντακουζηνοῦ. Καὶ πρῶτον μὲν ἐσώθη δημοτικὸν ᾄσμα, ἐκδοθὲν μετὰ γαλλικῆς μεταφράσεως ἐκ τοῦ ὑπ' ἀρ. 316 κώδικος Coislin τῆς Ἐθνικῆς βιβλιοθήκης Παρισίων ὑπὸ τοῦ Fauriel⁴ καὶ ἐπαναληφθὲν ἔπειτα ἐν ταῖς συλλογαῖς τοῦ Ἀντωνίου Μανούσου, τοῦ Passow καὶ τοῦ Σπυριδωνοῦ Ζαμπελίου⁵. Τὸ αὐτὸ δὲ τοῦτο ᾄσμα ἐξέδωκεν ἀκριβέστερον ἐκ τοῦ αὐτοῦ παρισιακοῦ κώδικος ὁ Legrand μετὰ νέας γαλλικῆς μεταφράσεως⁶. Ἀλλὰ πλὴν τοῦ ᾄσματος τούτου ἐπανεξέδωκεν ὁ Legrand ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐν Βενετίᾳ ἐκδόσεως τοῦ 1672 τὸ κείμενον καὶ γαλλικὴν μετάφρασιν ἐτέρου ποιήματος ὑπὸ τοῦ βεστιαρίου Σταυρινῶ ἐν γλώσῃ δημῶδει. Τοῦτο ἐπιγράφεται μὲν «Διήγησις ὠραιστάτη τοῦ Μιχαήλ βοϊθόνδα, πῶς ἀφεντεύθη εἰς τὴν Βλαχίαν, καὶ πῶς ἔκοψε τοὺς Τούρκους ὅπου εὐρέθησαν ἐκεῖ, καὶ πῶς ἔκαμε πολλὰς ἀνδραγαθίας, καὶ ὕστερα ἐθανατώθη διὰ φθόνον χωρὶς πόλεμον», σύγκειται δ' ἐκ στίχων 1312⁷. Τέλος δὲ πλὴν τοῦ κατωτέρω ἐκδομένου στιχουργήματος τοῦ Αἰτωλοῦ εἰς Μιχαήλ τὸν Καντακουζηνὸν σώζεται καὶ Μιχαήλ βοεθόδα ἱστορία ἔμμετρος ὑπὸ Γεωργίου Παλαμήδους, γραφεῖσα

τῇ Geschichte des osmanischen Reiches. Τόμ. Γ' ἐν Γ' ὄθ. 1910 σ. 211 κ. ε. Τοῦ αὐτοῦ δὲ τὸ βιβλίον Despre Cantacuzini (Ἐν Βουκουρεστίῳ. 1912), ὅπου ἐν σ. XXV - XXXIX πραγματεύεται ἐπ' ἴσης τὰ κατὰ τὸν Μιχαήλ Καντακουζηνόν, δὲν γινώσκω ἐξ αὐτοφίας.

1 Ἐν τῇ Turcograecia τοῦ Κρουσίου σ. 43. Ἡβλ. Legrand ἐνθ' ἀν. 9 ἐν σημ.

2 Turcograecia σ. 211 — Ἡβλ. Legrand αὐτόθι.

3 Καισαρίου Δαπόντε Χρονογράφος (Σάθα Μεσαιωνικῆ βιβλιοθήκη Τόμ. Γ' σ. 20 κ. ε. j). — Τοῦ αὐτοῦ Ἱστορικὸς κατάλογος (αὐτόθι σ. 154 κ. ε.). Ἡβλ. Legrand ἐνθ' ἀν. σ. 10 καὶ 11 ἐν σημ.

4 Chants populaires de la Grèce moderne. Ἐν Παρίσι. 1824. Τόμ. Α' σ. 209 κ. ε.

5 Ἦε Legrand ἐνθ' ἀν. σ. 13 σημ. 1.

6 Ἐνθ' ἀν. σ. 14 κ. ε.

7 Legrand ἐνθ' ἀν. σ. 28 κ. ε.

τῷ 1607 ἐν τῷ Ἀρλεϊανῷ κώδικι 5573 τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἐν Λονδίῳ Βρετανικοῦ μουσείου¹.

Αἱ εὐλογίαι, ὧν ἀξιοὶ ὁ Αἰτωλὸς τὸν Μιχαὴλ Καντακουζηνὸν, μὴ συμφωνοῦσαι πρὸς τὰ συνήθως μαρτυρούμενα περὶ αὐτοῦ, προέρχονται πιθανῶς ἐκ τῆς οικειότητος τοῦ στιχουργοῦ πρὸς αὐτὸν ὡς προστάτην τῶν γραμμάτων, πιθανῶς δὲ καὶ εὐεργέτην τοῦ Αἰτωλοῦ. Πράγματι ὁ Καντακουζηνὸς ἦτο φίλος τῆς παιδείας καὶ ἐκέκτητο ἀξίαν λόγου βιβλιοθήκην, ἐν ἣ καὶ εὗκ ὀλίγοι ἑλληνικοὶ κώδικες. Περὶ τῆς βιβλιοθήκης ταύτης, δημοπρατηθείσης μετὰ τὸν φόνον αὐτοῦ, μετ' ἐνδιαφέροντος ποιεῖται λόγον ἐν τῇ Τουρκογραικίᾳ ὁ Μαρτῖνος Κρούσιος, οὗ τὸ κυριώτατον περὶ αὐτῆς χωρίον εἶνε τὸ ἐξῆς: Cum libri Michaelis Cantacuzeni, cum multa et lauta supellectile preciosisque vestibus, Constantinopoli venderentur, a Graecis pretium illorum sic auctum fuit ut 20 ducatis et pluribus exempla novi Testamenti venderentur, solum 4 evangelistas habentia; minimae chartae duobus aut tribus ducatis aestimabantur. Caritas ea hinc quod monachi quidam ex monte Atho et aliunde concurrentes libros etiam viliores sex, octo aut decem ducatis emerent. Cumque unus ex rerum venalium praeconibus Gerlachio gratificans integrum Novum Testamentum addito Psalterio decem taleris accepisset, Graeci id alienigenae datum esse aegerrime ferentes, alii decem, alii pluribus ducatis ab ipso redimere voluerunt. Sed retinens Gerlachius alios insuper graecos codices emit². Ἐχομεν δὲ σωζόμενον καὶ κατάλογον κωδικῶν τῆς βιβλιοθήκης ταύτης, ἑλληνιστὶ τε καὶ λατινιστὶ, καθ' ὃν οὗτοι ἀνήρχοντο εἰς πεντήκοντα καὶ ἐπτὰ³. Ἄλλ' ὁ κατάλογος

1 [Rob. Nares] Catalogue of the Harleian manuscripts. Ἐν Λονδίῳ, 1811. Τόμ. Γ' σ. 278.

2 Turcograecia σ. 509. Πρβλ. *Legend* ἐνθ' ἀν. σ. 12 κ. ε.

3 Ὁ μὲν ἑλληνικὸς κατάλογος σώζεται ἐν τῷ κώδικι τῆς β. γυναικ. Αὐτοκρατορικῆς βιβλιοθήκης Hist. gr. XCVIII καὶ ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Ριχάρδου Förster ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΟΝ ΤΟΜ. Θ'.

οὗτος περιέχει ὡς τὸ πλείστον χειρόγραφα ἱατρικά, οὐδὲν δὲ τῶν ἀνωτέρω ὑπὸ τοῦ Κρουσίου μνημονευομένων ἀναγράφει, οὐδ' αὐτὸ δὲ περιλαμβάνει τὸ ὑπὸ τοῦ Σολομῶντος Schweigger χάριν τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρέσβεως τῆς Γερμανίας Ἰωακείμ von Sittzenborff, παρ' ᾧ ἦτο παρακκλησιάρχος, ἀγορασθέν πολυτίμον τετραευάγγελον τοῦ ἐνάτου περίου αἰῶνος¹, οὔτε τοὺς ὑπὸ τοῦ Gerlach χάριν τοῦ Κρουσίου ἀγορασθέντας κώδικας, Χρονικὸν ἀρχόμενον ἀπὸ κτίσεως κόσμου καὶ ἐξικνούμενον μέχρι Μιχαήλ (γρ. Νικηφόρου) τοῦ Βοτανειάτου καὶ Ἱστορίαν τῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν πατριαρχῶν². Ἐὰρ δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ πλήρης, ἀλλὰ περιλαμβάνων μόνον τοὺς θεωρουμένους σπουδαιότερους ἢ πολυτιμότερους τῶν κωδίκων³.

Περὶ δὲ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἐγράφησαν τὰ δύο ὑπ' ἐμοῦ ἐκδιδόμενα στιχουργήματα τοῦ Γεωργίου Αἰτωλοῦ, μέχρι τινὸς μόνον δυνάμεθα νὰ ποφανθῶμεν. Καὶ δὴ ἐκ μὲν τοῦ ἐγκωμίου τοῦ Ἀνδρονίκου Καντακουζηνοῦ γίνεται σαφέστατον, ὅτι ἦτο ἄγαμος, ὅτ' ἐγράφησαν οἱ ὑπὲρ αὐτοῦ στίχοι, οὐδ' ἀντίκειται εἰς τοῦτο ἢ ἐν τέλει τοῦ ἐγκωμίου εὐχὴ τοῦ ποιητοῦ περὶ τῶν ἐκγόνων. Ἐὰρ συνετάχθησαν πρὸ τοῦ κατὰ Μάϊον 1576 τελεσθέντος γάμου τοῦ Ἀνδρονίκου μετὰ τῆς πολυφέρνου θυγατρὸς τοῦ πλουσιωτάτου ἐν Ἀδριανουπόλει ἐμπόρου Ἰακώβου Ῥάλλη⁴. Ἀλλὰ τὸ αὐτὸ δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν καὶ περὶ τοῦ εἰς τὸν Μιχαήλ Καντακουζηνὸν ἐγκωμίου, ἐν ᾧ ὁ στίχος 31

οἱ Ῥάλληδες ζηλεύουν τον εἰς προκοπὴν καὶ πράξιν,

οὐδεμίαν προφανῶς σχέσιν κηδεστίας τῶν δύο οἴκων ὑποδη-

De antiquitatibus et libris manuscriptis Constantinopolitanis commentatio. Ἐν Ῥοστοκῳ. 1877 σ. 27 κ. 4, ὁ δὲ λατινικὸς ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου Du Verdier (Antonius Verderius) Supplementum epitomes bibliothecae Gesnerianae. Ἐν Λουγδούνῳ. 1595, ἀνατυπώθη δ' ὑπὸ Legrand ἐνθ' ἄν. σ. 319 κ. 2.

1 *Sol. Schweigger* Ein neue Reyssbeschreibung σ. 70.

2 *Turcograecia* σ. 226, 68, 508.

3 *Förster* ἐνθ' ἄν. σ. 5, 12.

4 Ἦε περὶ τοῦ γάμου τούτου *Legrand* ἐνθ' ἄν. σ. 2.

λων. Οὐδὲ ὡς δ' ἀπίθανος ἢ ὑπόθεσις, ὅτι ἀμφότερα τὰ ποιήματα ἐγράφησαν τὸ αὐτὸ ἔτος 1568—1569 καθ' ἃ καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Bănescu ἐκδόθεν.

Εἰς δὲ τὴν στιχουργίαν καὶ τὴν ἐν τῷ κώδικι γραφὴν ἐφαρμόζονται ὄσα διὰ μακρῶν ἔγραφα περὶ τῶν Μύθων¹. Ἄξιον δὲ σημειώσεως εἶναι, ὅτι οἱ στίχοι 20, 29, 36 τοῦ ποιήματος Α' καὶ οἱ στίχοι 27 καὶ 37 τοῦ Β' εἶνε περιτροσύλλαβοι, ὁ δὲ στίχος 40 τοῦ Β' εἶνε ἐλλιποσύλλαβος. Τούτων τοὺς διὰ κυρτῶν γραμμάτων ἐνταῦθα σημειωθέντας ἐπειράθην νὰ θεραπεύσω διὰ διορθώσεως.

A'

|| **Ῥίμα πρὸς τὸν εὐγενέστατον**

φ. 108^α

καὶ τετιμημένον ἄρχοντα **Μιχαήλ τὸν Καντακουζηνόν**
ποιηθεῖσα παρὰ **Γεωργίου τοῦ Αἰτωλοῦ.**

Νὰ ἐπαινέσω ἄρχισα τὸν ἄρχοντα τὸν μέγαν,
διατ' εἶνε περισσότερος παρὰ τοῦτον ἐλέγαν,²
ἐγὼ τὸν Καντακουζηνόν τὸν θαυμαστὸν εἰς πάντας,³
εἰς γνῶσιν καὶ εἰς πρόσωπον περναῖ ὅλους τοὺς ἀνδρας.
Εἶνε εἰς ὅλους ταπεινός, γλυκὺς ὡς ἂν τὸ μέλι
τινὰ νὰ βλάψῃ ἀνθρωπον οὐδ' ὄλιως δέν του μέλει.
Εἶν' ἐλεῖμων, πλούσιος καὶ δίκαιος εἰς κρίσιν⁴
οἱ λόγοι του σοφ φαίνονται ἐβγαίνουσι ἀπὸ βρύσιν,
δικτὶ δροσίζουσι ἀνθρωπον μέσα εἰς τὴν καρδίαν
καὶ δέν τσακίζουσι κόκκαλα μηδὲ κτυποῦσι ραβδίαν.⁵
Διὸ ἀπὸ τὸ πουργάκι του εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ ξένους,
εὐφραίνει μετὰ τὰ λόγια του τοὺς παρακονεμένους,

1 Σπυρ. Π. Δάμπρου Γεωργίου Αἰτωλοῦ Μῦθοι σ. 1.—Bănescu ἐνθ' ἀν. σ. 6.

2 Ἐνθ' ἀν. σ. 6 κ. ε.

Ἐν τῇ ἐπιγραφῇ Ῥίμα τοῦ Καντακουζηνοῦ
2. διὰ τ' εἶναι τοῦτον 5. ὡσάν 6. βλάπτει δέν τοῦ 7. εἶναι ἐλε-
ίμων 8. ἐλέγουν 10. κόκαλα μηδὲ

καθ' ἄλλικεῦσι εὐμέρφα σὺν τὸ λαιοντάρι
καὶ εἰς τὴν σέλλαν ἀπηδᾷ ἕνα παλληκάρι.
15 Παγαίνει μὲ τοὺς δούλους του μέσα εἰς τὸ τιβάνι,
καὶ ὁ βεζύρης παρευθὺς σιμᾶ του τότε βάνει.
Τὸ εὐμορφὸν του πρόσωπον χαίρουντ' οἱ πασιιάδες·
ἐπιθυμοῦν τοὺς λόγους του νὰκούσουν οἱ ἀγάδες·
20 εἰς ταῖς δουλείαις τ' αὐθεντὸς εἶνε πολλὰ ἰδιέξιος,
Κάνεις ἕς Κωνσταντινούπουλιν δὲν εἶνε ἔτζι ἄξιος
δικτι εἰς τοὺς βκέτους του κάμνει δικαιοσύνην,
μηδὲ καμίαν ἔπραξε ποτέ τ' ἀσχημοσύνην.
Ὀμνύουσιν οἱ ἄνθρωποι ὅλοι ἔστο ὄνομά του,
καὶ ὁ θεὸς τὸν χαίρεται εἰς τὰ καμώματά του.
25 *Ἐνε πολλὰ εὐγενικὸς καὶ καλαναθρεμμένος,
καὶ μέσα εἰς τοὺς ἄρχοντας εἶνε πεπαιδευμένος
ἄρχων ὁ Καντακουζηνὸς, ἡ φήμη τῶν Ῥωμαίων.
Ἐπὶ δίκαιον δὲν ἠτρέπεται Τούρκον μηδὲ Ἑβραῖον.
*Ὅλοι αὐτὸν οἱ ἄνθρωποι Μιχάλ Τζελεπή τὸν λέγουν
30 κ' εἰς τὴν βουλήν οἱ ἄρχοντες τοῦτον πρῶτον διαλέγουν.
Οἱ Ῥάλληδες ζυλεύουν τον εἰς προκοπήν καὶ πράξιν,
καὶ καθεὶς ἐπιθυμεῖ λόγον νὰ του ἀρκάξῃ.
Καὶ αὐτὸς ὁ ἄρχων εἰς βουλήν πολλαῖς φοραῖς τον φέρνει,
μηδὲ τον μὲ τὸν δούλον του τὴν νύκτα καὶ τον φέρνει.
35 Λέγω τὸν Καντακουζηνὸν τὸν εὐγενὴ ἐκεῖνον
ὅποιος εἰς τοὺς ἄρχοντας δὲν ἔρίσκαται ἄλλον φῖνον.
Κ' οἱ ἄρχοντες τοῦ Γαλατᾶ ὅλοι τὸν χαιρετοῦσι,
δικτι πολλὰ ὀρέγονται μ' αὐτὸν νὰ ὀμιλοῦσι.
*Ἐν εἶν' τὸ ρόδον φυσικὰ εἰς ἔλους νὰ μυρίζῃ,
40 ἔτζι καὶ ὁ ἄρχοντας . . εἰς ὅλους νὰ ὀρίζῃ,
ἔτ' ἔχει τὴν εὐγένειαν καὶ λόγους ζαχαράτους,
καὶ ἔσοι τὸν ἀκούουσι πηδοῦν ἀκ τὴν χαρὰ τους.
Μὰ τὴν ἀλήθειαν πρέπει τον κόσμον νὰ αὐθεντεύῃ

14. οὖν παλληκάρι 16. βεζύρης σιμᾶ τὸν ἐβάνει 17. πασιιά-
δες 18. νὰ κούσουν 19. δουλείαις τ' αὐθεντὸς (καὶ κητωτέρω) εἶναι
ιδιέξιος 20. κανέναν εἰς 22. καμίαν 23. ὀμνύουσιν σιτό
25. εἶναι καὶ ἀναθρεμμένος 28. στο τρέπεται 31. Ῥάλληδες πρόξτε
32. καθενεὶς νὰ εἶθ 33. πολλὰς πέρονη 34. μηνάτεκ δούλον
καὶ τὸν εὐρίσκαται. *Ἰθα σι. 45 φείνον 37. γαλατᾶ 39. Ἐν ἦν
μυρίζει 40. ἔτζη

καὶ μὲ γεράκια εὐμόρφα ἔστους κάμπους νὰ κονεύη,
 καὶ εἰς βουλήν δὲν βροῦσκαται ἔς Ἀνατολήν καὶ Δύσιν. σ. 107^α
 Τοὺς ἄρχοντας διαθαίνει τοὺς εἰς πράξιν καὶ εἰς φύσιν. 46
 Ἄρχοντας εἶνε θαυμαστός, εἰς ὅλους ἀκουσμένος,
 εἰς φρόνησιν καὶ εἰς τιμὴν πολλὰ ἴνε διαλεμένος.
 Δὲν ἔχει χρεῖα τὰ φλωριά ἔς ἀνάγκην ἐνὸς φίλου,
 τῆλαπατᾶ καὶ βίχνει τα ἔσαν φλοῦδες ἀπὸ μήλου. 50
 Τοὺς προκομμένους ἀγαπᾶ, βάνει τοὺς ἔστὸ τραπέζι,
 στέκει καὶ ἀφοκρίζεται, δὲν κάθεται νὰ παίζῃ.
 Λόγους νάκούη θαικούς πολλήν ὄραξιν ἔχει,
 καὶ ὁ νοῦς του ἔστὰ οὐράνια ποθεῖ πάντα νὰ τρέχῃ.
 Ἔχει τὸν φόβον τοῦ θεοῦ, δικαιοσύνην κάνει 55
 καὶ τοῦ θεοῦ τὰ κρίματα φύσει καταλαμβάνει.
 Ἐδῶ τὸν λόγον σταίνομεν διατὶ δὲν ἤμποροῦμεν
 ἔπαινον περισσότερον εἰς τοῦτον νὰ εἰποῦμεν.
 Ἡ γλώσσά μου δὲν δύναται ἔποντας νάνε μία
 νὰ ἴπῃ ἀκόμη τίποτες λόγους διὰ τὴν βία. 61
 Ἐπρεπε ὁ ταλαίπωρος πολλὰς γλώσσας νὰ ἔχω,
 νὰ δύναμαι τὸν ἔπαινον τοῦ ἄρχοντος νὰ γράφω.
 Ὅμως ὁ παμμακάριστος νὰ τον πολυχρονίσῃ
 καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ κορμί νὰ τοῦ τὸ κυδερνήσῃ,
 νὰ ζήσῃ χρόνους ἑκάτον καὶ νὰ τοὺς ἀπεράσῃ 65
 μὲ πλοῦτον καὶ μὲ ἔπαινον ἔστὸν κόσμον νὰ γηράσῃ
 καὶ τοὺς ἐχθρούς του πάντοτε κάτω μὲ τὰ ποδάρια
 νὰ τοὺς συντρίδῃ δυνατὰ ἔσαν ξύλα καὶ λιθάρια.

44. στοὺς   45. δὲν Γραπτέον νὰ ;   (καὶ 49). σ'   48. πολλόσῃ
 50. σάν   51. προκομένους   τραπέζῃ   53. νὰ κούει   54. σπὶ
 55. στένομεν   59. γλώσσα   γάται   61. ἔπρεπ'   62. δύνομαι
 63. νὰ τὸν   65 (καὶ 68). νὰ τὰς ;   66. στὸν   68. σάν

B

**Ῥίμα εἰς τὸν εὐγενέστατον
καὶ τετιμημένον ἄρχοντα Ἀνδρόνικον Καντακουζηνὸν
τῆς ὁποίας ἡ ἀκροσυχίς λέγει οὕτως**

Γεωργίου Αἰτωλοῦ ἔπαινος εἰς τὸν αὐθέντην Ἀνδρόνικον.

Γερόντων ἔχεις φρόνησιν, ἂν εἶσαι παλληγκάρι,
καὶ μέσα εἰς τοὺς ἄρχοντας ἔχεις μεγάλην χάριν.

Ἔχεις τοὺς λόγους τακτικούς, εἶσαι πεπαιδευμένος
[ἢ] φύσις σοῦ τὸ ἔδωκε νὰ εἶσαι τιμημένος.

5 Ὡσάν τραντάφυλλον ἀνθεῖς με γνωσὶν καὶ με κάλλος,
μηδὲ εὐγενικώτερος πιστεύω δὲν ἐν ἄλλος.

Ῥωμαίικα ἢ γλώσσά σου τὰ λέγει ἔσαν ἀηδόνι,
τὰ τούρκικα καλλίτερα παρὰ τὸ χελιδόνι.

10 Ἔμεις χαρίτων δωρεῶν, γέμεις καὶ σωφροσύνης
καὶ τοὺς πτωχοὺς τοὺς βοήθεις μετὰ δικαιοσύνης.

Ἰσάζεις με τοὺς παλαιούς εἰς τὰ καλά σου ἦθι
καὶ ἔσαν ἐσένα φρόνιμος ἄλλος δὲν ἐγεννήθη.

Ὅλοι σοῦ προσηκόνονται, μικροὶ τε καὶ μεγάλοι,
σταυρόνουσι τὰ χέρια τους, κλίνουν καὶ τὸ κεφάλι.

15 Υἱὸς γενῆσαι ἐκ πατρὸς ἀρχοντικῆς ἐκ ῥίζης,
νὰ εἶσαι πολυχρόνιος καὶ δούλους νὰ ὀρίζης.

Ἄρχων νὰ εἶσαι θαυμαστός, ἕνας με τοὺς μπασσιάδες,
νὰ σκύφταν νὰ σε προσκυνοῦν καὶ αὐτοὶ οἱ κεχαϊάδες,

φ. 108β || Ἰστα νὰ εἶσαι εἰς τιμὴν καὶ περισσώτερός του,
20 ὁποίου δὲν ἐφάνηκεν ἄλλος καλλίτερός του,

Τοῦ εὐγενοῦς καὶ εὐτυχοῦς πατρὸς σου Μιχαήλου,
ἄρχοντος Καντακουζηνοῦ καὶ τῆς Τριάδος φίλου.

Ὡσάν ὁ λέων θαυμαστός νὰ εἶσαι εἰς κάθε πρᾶγμα,
χάριν νὰ ἔχης ἐκ θεοῦ, ὡσάν λέγει τὸ γράμμα.

25 Λέγει εἰς προφητείαν τοῦ ὁ Σολομὼν ἐκεῖνος,
ὁποῖος εἰς τοὺς λόγους τοῦ ἄλλος δὲν ἦτον φῆνος,

Ἐν τῇ ἐπιγραφῇ Ῥίμα 1. ἦσε παλληγκάρι 3 (καὶ 4). ἦσε 4. σου
5. ὁσῶν 7. γλώσσα (καὶ 12). ὁσῶν 13. προσηκόνονται τὲ
16 (καὶ πανταχοῦ). ἦσαι πολυχρόνιος 17. μπασσιάδες 23 (καὶ 24). ὁσῶν
νὰ εἶσαι 24. ἔχεις 25. σολομὼν φῆνος

- "Οτι ἀπ' ἄλλα ἔστων ἀνθρώπων καὶ ἀπὸ πολλὰ φλωρία
 ὑγεία περισσώτερον εἶνε ἢ ποῦ κάμνει χρεῖα.
 Ὑγείαν καὶ ψυχὴν καλὴν εἴ τις νὰ τἀποκτήσῃ
 δύναται ἔστων παράδεισον μὲ θάρρος νὰ πατήσῃ. 30
- "Ἐχεις τὰ δύο μάλιστα, τιμὴν καὶ σωφροσύνην,
 καὶ ὅλοι σε θαυμάζονται ἔσθην τόσῃν καλωσύνην.
 Ἕλλησι Φωρικεῖ σήμερον, Ἑβραίοι, Μουσουλμάνοι
 θαυμάζουσί σου τὸνομα τοῦτο ὀποῦ σου πιάνει.
 Ἀνδρόνικον σὲ λέγουσιν, ὄνομα τιμημένον" 35
 οἱ παλαιοὶ οἱ βασιλεῖς εἶχάν το διαλεγμένον.
 Ἴσικὸν ἔχεις δύναμιν, τοῖς παλαιοῖς ὁμοιάζεις,
 εἰς ἦθος καὶ εἰς πρόσωπον ἐκαίνους τοὺς ἑταιριάζεις.
 Νικᾶς εἰς γνῶσιν ἄρχοντας, εἰς λόγους διδασκάλους"
 τέτοιαν τιμὴν δὲν γύρηκε τινὰς ἀπὸ τοὺς ἄλλους. 40
- "Ὅστις σε ἰδῆ ἀπὸ μακρὰ τρέχει καὶ προσκυνεῖ σε"
 εἰς τοὺς πλουσίους καὶ πτωχοὺς γλυκὺς ὡς μέλι εἶσαι.
 || Σειρήνῃ ἐν ἧ γλώσσᾳ σου, τὸ στόμα σου κοντύλι" 45
 ὅλοι σοῦ προσηκόνονται ἐδῶ καὶ ἐνκ μίλλι.
 Ἐχεις καὶ πρὸς τοὺς πένητας πολλὴν ἐλεημοσύνην,
 καὶ ὅλοι πολλὰ σε χαίρονται εἰς τὴν δικαιοσύνην. 45
- Ἴρις δοξάρι λέγεται ἔσθὲ νάφη πλουμισμένον,
 ξανθογαλαζοκόκκινον ἔστ' ἔνε καμωμένον.
 Σιμὰ εἰς τοῦτο δύνασαι νὰ φθάσῃς μὲ τὴν γνῶσιν
 διατὶ τινὰς δὲν ἔλαθε ἔστων κόσμον χάριν τόσῃν. 50
- Τὰ ἄστρα μὲ τὴν γνῶσίν σου δύνασαι νὰ μετρήσῃς.
 Μικροὶ μεγάλοι κάμνουσιν εἴ τι καὶ ἂν ὀρίσῃς.
 Ὅλοι τὸν ἐπουράνιον θεὸν παρακκαλοῦσιν,
 εἰς προσευχὴν ἢ ποῦ κάμνουσιν τοῦτο μόνον λαλοῦσιν
 Νὰ ζήσῃς χρόνους περισσοὺς μετὰ εὐδαιμονίαν 55
 καὶ ὅσα κάμνεις πάντοτε νὰ ἔχουν εὐλογίαν.
 Αὐθέντην νὰ σε λέγουσιν <οἱ> Κωνσταντινοπολίται,
 βουλὴν νὰ πέρνουν ἀπὸ σὲ καὶ οἱ μητροπολίται.

27. εἰς τὸν	28. ὑγία	εἶναι ποῦ	29. ὑγίαν	ἦτις	ἀποκτήσῃ
30. σὸν	θάρος	31. δύο	σωφροσύνην	32. σὲ	33. σὴν κα-
λοσύνην	34. πιάνη	36. εἶχαν	38. ἦθος	εταριάζεις	41. ἰδῆ
μακρὰ	42. ἦσε	43. γλώσσα	44. προσηκόνονται	ἰδῶ	μέλι
46. πάλᾳ σὲ	47. Ἴρι	στά	48. ἔναι	49. σιμὰ	51. γνῶσιν
52. ἦτι	54. ποῦ	57. τὰ οἱ			

- 60 Ἰπάγωμεν νά λέγουσι τώρα νά ἐνωθεῦμεν
 αὐθέντην τὸν Ἀνδρόνικον, νά τον συμβουλευθεῦμεν.
 Θεμέλιον νά εὐρίσκεισαι, πύργος στερεωμένος·
 Εἰς τοὺς Ῥωμαίους πάντοτε, ἄρχων ἀξιωμένος.
 Νά λάμπης ἕσάν τὸν ἥλιον, ὅπου ποτὲ δὲν σθένει
 καὶ ἀπὸ τὴν Ἰσταν τάξιν του ποτὲ του δὲν ἐδγαίνει.
 65 Τὴν παιδεύσιν ἐκ φύσεως ἔχεις καὶ σωφροσύνην
 καὶ εἰς ἡμᾶς τοὺς δούλους σου πολλὴν ἐλεημοσύνην.
 φ. 1096 Ἡ φρόνησίς σου ἔνε τὴν ἕσπὸν κόσμον ἀκουσμένη,
 τοῦ γένους ἡ εὐγένεια εἶνε ἐπαινεμένη·
 εἰς ὅλον τὸ περίγειον, Ἀνατολήν καὶ Δύσιν,
 70 οἱ λόγγοι τῆς αὐθεντίας σου νά τρέχουν ἕσάν τὴν βρύσιν.
 Νέος παλληκαρόπουλον εἶσαι ἕσπὴν ἡλικίαν,
 αὐξάνεις μὲ τὰς ἀρετὰς ὡςάν τὴν φοινικίαν.
 Ἄριστος εἶσαι εἰς βουλήν καὶ θαυμαστός εἰς γνώσιν,
 πασσιᾶδες σὲ θαυμάζουσιν εἰς ἀρετὴν τὴν τόσιν.
 75 Νά λέγης ἐπιδέξιός εἶσαι εἰς ὀμιλίαν·
 τοῦ πατριάρχου Ἀβραὰμ νάγης τὴν εὐλογίαν.
 Ἄρσον νά στάζῃ ὁ οὐρανὸς εἰς τὴν ἀντίληψίν σου,
 εἰς τὸ χρυσὸν σου τὸ κορμὶ καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν σου.
 Ὅλοι νά σε δοξάζουσιν καὶ νά σε ἐπαινοῦσι,
 80 πάντοτε οἱ διδάσκαλοι ἐσὲν νά ἕμνοῦσι.
 Νά δείχνῃς εἰς τοὺς πένιτας πρόσωπον καὶ καρδίαν,
 ὅτι διὰ τοῦτο ἐκ θεοῦ ἔχεις τὴν ἀρχοντίαν.
 Ἰσα νά ἔχῃς τοὺς πτωχοὺς, Ἰσα καὶ τοὺς πλουσίους,
 οἱ χρόνοι σου ναὐξήσουσιν εἰς τοὺς διακοσίους.
 85 Κύριος εἰς εὐγένειαν καὶ εἰς κληρονομίαν
 νά εἶσαι τῶν πατέρων σου καὶ εἰς τὴν ἐξουσίαν.
 Ὁ λόγος σου νά ἀπερνᾷ εἰς ὅλους τοὺς μπασιᾶδες,
 νά σκύπτουν νά σε προσκυνοῦν ὅλοι οἱ βοϊθοντάδες.
 Νά ἴδῃς ἀπὸ τοῦ λόγου σου παιδία καὶ ἐγγόνους
 90 καὶ εἴ τις δὲν το ἀγαπᾷ πολλοὺς νά ἔλῃ πόνους.

59. τώρα	60. νά τον	61. πύργος	63. λάμπεις σάν	οἰνήν
64. εὐγένη	67. σπὸν	69. εἶσαι	70. αὐθεντίαςου	σῶν
71. παι-	72. ὡσάν	73. ἦσαι	74. πασιᾶδες	75. λέ-
76. ἦσαι	76. ἀβραὰμ νάγης	77. στάζει	79. νά σε	81. δείχνεις
82. διαποῦτο	83. ἔχεις	84. νά αὐξήσουσιν	86. ἦσαι	87. μπα-
σιᾶδες	88. νά σὲ	90. ἦτις δὲν τὸ		